

Na osnovu člana 19a. stav 3. Zakona o poreskom postupku Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 102/11, 108/11, 67/13 i 31/14) i člana 82. stav 2. Zakona o republičkoj upravi ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12 i 121/12), na prijedlog direktora Poreske uprave Republike Srpske, ministar finansija donosi

PRAVILNIK

O USLOVIMA, NAČINU I POSTUPKU UTVRĐIVANJA PORESKE OSNOVICE PROCJENOM

(Objavljen u "Sl. glasniku RS", br. 10 od 12. februara 2015)

Član 1.

Ovim pravilnikom uređuju se uslovi, način i postupak utvrđivanja poreske osnovice procjenom.

Član 2.

(1) Procjena poreske osnovice (indirektni metod) predstavlja dokazno sredstvo za utvrđivanje činjenica u postupku utvrđivanja poreske obaveze od strane Poreske uprave Republike Srpske (u daljem tekstu: Poreska uprava).

(2) Poreska osnovica u smislu ovog pravilnika predstavlja poresku osnovicu poreza na dobit i poresku osnovicu poreza na dohodak.

Član 3.

(1) Poreska osnovica utvrđena procjenom u skladu sa ovim pravilnikom predstavlja neprijavljeni prihod poreskih obveznika.

(2) Neprijavljeni prihod iz stava 1. ovog člana predstavlja razliku između poreske osnovice utvrđene procjenom i poreske osnovice koja je prijavljena od strane poreskog obveznika.

(3) Poreska osnovica utvrđena na način i pod uslovima iz ovog pravilnika, kao i prijavljena poreska osnovica od strane poreskog obveznika predstavlja poresku osnovicu koja se oporezuje u skladu sa odredbama propisa kojima se uređuje porez na dohodak i porez na dobit.

Član 4.

Poreska uprava procjenjuje osnovicu u skladu sa odredbama ovog pravilnika u postupku poreske kontrole u slučaju da se poreska osnovica ne može utvrditi dokaznim sredstvima propisanim članom 19. Zakona o poreskom postupku Republike Srpske (u daljem tekstu: Zakon), odnosno ako poreski obveznik:

1) ne može iz bilo kojeg razloga predočiti u postupku kontrole poslovne knjige i evidencije za cijeli ili dio kontrolisanog perioda,

2) nema jasno iskazane cijene robe i usluga,

3) ne izdaje račune propisane zakonom,

4) ne vodi poslovne knjige tačno, uredno i hronološki,

5) ne može vjerodostojnom dokumentacijom dokazati činjenice bitne za utvrđivanje poreske obaveze,

6) ne sačini poreske prijave i finansijske izvještaje u skladu sa knjigovodstvenom evidencijom,

7) koji obavlja djelatnost i vodi propisane evidencije, u periodu od tri uzastopne poslovne godine ima prijavljen poreski gubitak koji nije posljedica objektivnih okolnosti (kao što su veći poremećaji na tržištu, viša sila i slične okolnosti),

8) nabavku materijala i usluga ne plaća bezgotovinski, osim materijala koji se otkupljuje,

9) ima iste ili slične varijabilne troškove u poređenju sa obveznicima koji obavljaju istu djelatnost, a znatno manje iskazane prihode u odnosu na iskazane prihode tih poreskih obveznika,

10) tako iskazuje podatke u poslovnim knjigama da oni ukazuju na to da poreski obveznik koristi raspoložive kapacitete ispod praga rentabilnosti u periodu od tri uzastopne poslovne godine,

11) ne može dokazati cijenu koštanja proizvoda ili usluge manju od tržišne cijene tog proizvoda ili usluge,

12) vrši promet robe i usluga bez naknade, osim u slučaju vršenja prometa u humanitarne svrhe,

13) poreskom obvezniku čijem je osnivaču (vlasniku) ili odgovornom licu procjenom uvećana poreska osnovica poreza na dohodak i

14) u svim drugim slučajevima kada Poreska uprava ocijeni da postoji sumnja u nesrazmjernan odnos između imovine poreskog obveznika i prijavljenih prihoda.

Član 5.

(1) Procjena poreske osnovice iz člana 19b. stav 1. tačka a) Zakona vrši se na osnovu raspoložive uredne poslovne dokumentacije u određenom periodu koji je kraći od poreskog perioda, na način da se period od 365 dana (kalendarska ili poreska godina) dijeli sa brojem dana za koji postoji uredna poslovna dokumentacija, te se tako dobijeni koeficijent množi sa poreskom osnovicom iz perioda uredne poslovne dokumentacije, što za rezultat ima poresku osnovicu za godinu za koju se vrši procjena.

(2) U slučaju da se porez utvrđuje za period kraći od perioda iz stava 1. ovog člana, poreska osnovica se utvrđuje tako što se osnovica utvrđena na način iz stava 1. ovog člana utvrđuje srazmjerno vremenu za koji se utvrđuje porez.

Član 6.

(1) Procjena poreske osnovice u smislu člana 19b. stav 1. tačka b) Zakona vrši se na osnovu podataka i činjenica o ostvarenom prometu utvrđenih uviđajem ili kontrolom, na način da se period od 365 dana (kalendarska ili poreska godina) dijeli sa brojem dana za koji postoje podaci o ostvarenom prometu, utvrđeni kontrolom ili uviđajem, te se tako dobijeni koeficijent množi sa prometom utvrđenim kontrolom ili uviđajem.

(2) Promet utvrđen u skladu sa stavom 1. ovog člana, umanjen za stvarne troškove tog poreskog obveznika, predstavlja poresku osnovicu za godinu za koju se vrši procjena.

(3) U slučaju da se porez utvrđuje za period kraći od perioda iz stava 1. ovog člana, poreska osnovica se utvrđuje tako što se osnovica utvrđena na način iz stava 1. ovog člana dijeli srazmjerno vremenu za koji se utvrđuje porez.

(4) Stvarnim troškovima poreskog obveznika iz stava 2. ovog člana smatraju se troškovi za koje poreski obveznik ima vjerodostojnu dokumentaciju i koji se u poreskom bilansu prihvataju kao rashod prilikom utvrđivanja poreske osnovice.

Član 7.

Izuzetno od člana 5. stav 1. i člana 6. stav 1. ovog pravilnika, prilikom utvrđivanja poreske osnovice procjenom kod obveznika koji obavljaju poslove sezonski, broj dana koliko traje određena sezona dijeli se sa brojem dana za period za koji postoji uredna poslovna dokumentacija ili podaci o prometu utvrđeni kontrolom ili uviđajem i tako dobijeni koeficijent se množi sa poreskom osnovicom za period za koji postoji uredna

poslovna dokumentacija, odnosno podaci o prometu utvrđeni kontrolom ili uviđajem.

Član 8.

(1) Procjena poreske osnovice u smislu člana 19b. stav 1. tačka v) Zakona vrši se kod poreskog obveznika koji ne vodi poslovne knjige ili koji poslovne knjige ne vodi uredno, na način da se upoređuju podaci neophodni za utvrđivanje poreza kod tog poreskog obveznika sa podacima kod drugog poreskog obveznika koji obavlja istu ili sličnu djelatnost pod približno jednakim uslovima.

(2) Prilikom ocjene približno jednakih uslova iz stava 1. ovog člana uzimaju se u obzir sljedeći kriterijumi:

- 1) lokacija na kojoj poreski obveznik obavlja djelatnost,
- 2) površina i kapacitet objekta u kojem se djelatnost obavlja,
- 3) broj zaposlenih lica,
- 4) prijavljeni prihodi i troškovi,
- 5) vrijednost opreme kojom se obavlja djelatnost i
- 6) drugi kriterijum na osnovu kojeg se mogu preciznije utvrditi približno jednaki uslovi poslovanja.

Član 9.

(1) Procjena poreske osnovice u smislu člana 19b. stav 1. tačka g) Zakona vrši se u postupku poreske kontrole, ako službeno lice Poreske uprave dođe do saznanja da postoji uredna poslovna dokumentacija koja nije evidentirana u poslovnim knjigama, na osnovu te dokumentacije.

(2) Pod urednom poslovnom dokumentacijom u smislu ovog pravilnika smatra se svaki originalni dokument, njegov duplikat, kopija dokumenta, kao i svi podaci koji se odnose na stvarni poslovni događaj.

Član 10.

(1) Poreska osnovica poreza na dohodak fizičkih lica utvrđena procjenom predstavlja razliku između vrijednosti imovine tog poreskog obveznika na kraju i na početku kalendarske godine, umanjena za iznos prijavljenog dohotka, vrijednost imovine pribavljene nasljeđem, poklonom ili na drugi zakonit besteretan način, te za iznos prihoda koji podliježe oporezivanju porezom na dohodak, a koji ne ulazi u oporezivanje godišnjim porezom na dohodak.

(2) Činjenice bitne za utvrđivanje osnovice iz stava 1. ovog člana dokazuju se materijalnim dokazima koje dostavlja poreski obveznik ili drugo lice.

Član 11.

Imovinu u svrhu utvrđivanja poreske osnovice procjenom čini imovina koju je fizičko lice steklo ili otuđilo teretno ili besteretno na svoje ime ili na ime trećih lica, imovina koju gradi ili je izgradilo na svoje ime ili na ime trećih lica, kao i imovina poreskog obveznika koja je ukradena ili uništena.

Član 12.

Imovinu u smislu ovog pravilnika čini:

- 1) nepokretna imovina,
- 2) akcije i udjeli u pravnom licu,
- 3) oprema za obavljanje djelatnosti,
- 4) motorna vozila, plovni objekti i vazduhoplovi,
- 5) štedni ulozi i gotovina,
- 6) pokretne stvari veće vrijednosti (nakit, umjetnine, unikatni namještaj i slično) i
- 7) druga imovina.

Član 13.

(1) Vrijednost imovine na početku kalendarske godine iz člana 10. stav 1. ovog pravilnika čini zbir ukupne vrijednosti imovine na dan 1. januar tekuće godine.

(2) Vrijednost imovine na kraju kalendarske godine u smislu člana 10. stav 1. ovog pravilnika čini zbir ukupne vrijednosti imovine na dan 31. decembar, uvećana za vrijednost imovine utvrđena od Poreske uprave koja je u kalendarskoj godini stečena teretno i otuđena teretno ili besteretno, kao i sredstva koja je poreski obveznik upotrijebio za kupovinu imovine na ime trećih lica u kalendarskoj godini.

(3) Vrijednost imovine je vrijednost u trenutku sticanja iskazana u vjerodostojnim ispravama i drugim dokazima o sticanju ili otuđenju imovine, u slučaju da vrijednost iskazana u tim ispravama nije niža od tržišne vrijednosti.

(4) U slučaju da Poreska uprava u postupku procjene poreske osnovice ocijeni da je vrijednost imovine ili njenog dijela iskazana u ispravama niža od tržišne vrijednosti, tada utvrđuje vrijednost te imovine u visini tržišne vrijednosti u trenutku sticanja.

Član 14.

(1) Tržišna vrijednost nepokretnosti utvrđuje se u skladu sa odredbama propisa kojima je uređen porez na nepokretnosti.

(2) Vrijednost akcija u smislu ovog pravilnika jeste njihova knjigovodstvena vrijednost na posebnom računu vlasnika, odnosno njihova tržišna vrijednost iskazana na berzi na dan 1. januar, odnosno 31. decembar kalendarske godine, a u slučaju da u kalendarskoj godini nije bilo promjena na posebnom računu, vrijednošću akcija na dan 31. decembar kalendarske godine smatra se knjigovodstvena vrijednost evidentirana na posebnom računu hartija od vrijednosti, odnosno tržišna vrijednost iskazana na berzi na dan 1. januar kalendarske godine.

(3) Vrijednost udjela u smislu ovog pravilnika jeste njihova vrijednost evidentirana kod nadležnog registracionog organa poslovnih subjekata na dan 1. januar, odnosno 31. decembar kalendarske godine, a u slučaju da nije bilo promjena u registru poslovnih subjekata u toj kalendarskoj godini, vrijednost udjela na dan 31. decembar smatra se njihova evidentirana vrijednost na dan 1. januar kalendarske godine.

(4) Vrijednost štednih uloga u smislu ovog pravilnika jeste iznos razlike štednih uloga fizičkog lica na dan 31. decembar u odnosu na dan 1. januar kalendarske godine evidentiran u bankama u Bosni i Hercegovini i u inostranstvu.

(5) Vrijednost nepokretnosti u izgradnji utvrđuje se na osnovu izdate građevinske dozvole i prateće tehničke dokumentacije za izgradnju tog objekta, a čija izgradnja nije završena u kalendarskoj godini, srazmjerno stepenu izgrađenosti nepokretnosti, u odnosu na ukupnu vrijednost iskazanu u predračunu radova, ako avansno nije plaćen veći iznos sredstava za izgradnju cjelokupne nepokretnosti.

(6) Vrijednost nepokretnosti u izgradnji za koje nije pribavljena građevinska dozvola, a čija izgradnja nije završena u kalendarskoj godini, utvrđuje se u visini vrijednosti izvedenih radova na osnovu dokaza investitora o uložnim sredstvima u izgradnju te nepokretnosti, a u njihovom nedostatku Poreska uprava procjenjuje taj iznos sredstava.

(7) Vrijednost nepokretnosti koje se u kalendarskoj godini rekonstruišu, dograđuju, adaptiraju ili saniraju, a ti radovi nisu dovršeni u kalendarskoj godini, utvrđuje se srazmjerno u odnosu na ukupnu vrijednost radova iskazanih u građevinskoj dozvoli za izvođenje navedenih radova izdate od strane nadležnog organa.

(8) Vrijednost nepokretnosti koje se u kalendarskoj godini rekonstruišu, dograđuju, adaptiraju ili saniraju, a za koje nije pribavljena građevinska dozvola, a ti radovi nisu završeni u kalendarskoj godini, utvrđuje se u visini vrijednosti završenih radova na osnovu dokaza poreskog obveznika

o uložnim sredstvima na izvođenju tih radova, a u njihovom nedostatku Poreska uprava procjenjuje taj iznos sredstava.

(9) Vrijednost imovine koja je kupljena na kredit ili na osnovu ugovora o lizingu, a otplata te imovine nije izvršena u cijelosti u kalendarskoj godini, predstavlja zbir rata koje je poreski obveznik platio u skladu sa ugovorom u kalendarskoj godini.

Član 15.

(1) Vrijednost imovine u svrhu utvrđivanja poreske osnovice u skladu sa ovim pravilnikom čini razliku između vrijednosti imovine na kraju i na početku kalendarske godine uvećana za vrijednost otuđene imovine teretno ili besteretno, koja je stečena teretno u toj kalendarskoj godini, imovine date u humanitarne svrhe i donacije, te sredstava upotrebljenih za gradnju i kupovinu imovine.

(2) U slučaju da poreski obveznik ili drugo lice ističe da su određena imovina, odnosno sredstva stečena nasljeđem, poklonom ili na drugi zakonit besteretan način dužan je da o tome dostavi odgovarajuće materijalne dokaze.

(3) Poreska osnovica poreza na dohodak iz člana 10. ovog pravilnika utvrđuje se na način da se vrijednost imovine utvrđena u skladu sa stavom 1. ovog člana umanjuje za iznos prijavljenog dohotka, te za vrijednost imovine stečene nasljeđem, poklonom ili na drugi besteretan način.

(4) Poreska osnovica poreza na dohodak utvrđena na način iz čl. od 10. do 14. ovog pravilnika predstavlja neprijavljeni prihod koji se oporezuje kao i ostali prihodi, u skladu sa zakonom kojim se uređuje porez na dohodak, bez priznavanja normiranih troškova.

Član 16.

(1) Poreska osnovica propisana ovim pravilnikom utvrđuje se u postupku poreske kontrole u skladu sa odredbama zakona.

(2) Poreska uprava, uvažavajući načela efikasnosti i efektivnosti, može u postupku poreske kontrole kod jednog poreskog obveznika primijeniti jedan ili više načina utvrđivanja poreske osnovice procjenom koji su propisani ovim pravilnikom, o čemu službeno lice diskreciono odlučuje u svakom konkretnom slučaju.

Član 17.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".

Broj: 06.05/020-2630/15

3. februara 2015. godine, Banja Luka

Ministar, dr Zoran Tegeltija, s.r.